

Den enaktive tilnærmingen: sanseoppfatning er kroppsliggjort og aktiv

Generelt betyr enaktiv at noe blir til ved handling. Grunntanken er at det er et nært samspill mellom sinn, kropp og verden i den forstand at sinnet skapes gjennom aktiv, fysisk interaksjon med omgivelsene (Varela et al. 2017, Thompson, 2010). **Den enaktive tilnærmingen** er en slags middelvei, siden den verken reduserer sinnet til fysiske prosesser i hjernen alene, eller argumenterer for at det fins et vanskelig bevissthetsproblem. Det finnes forskjellige retninger innenfor enaktivisme. Noen av dem kan betraktes som forenlige med fysikalisme, for eksempel den enaktive tilnærmingen til sanseoppfatning (Hurley, 2001, O'Regan & Noë, 2001). Som navnet antyder, forsøker den enaktive tilnærmingen til sanseoppfatning å forklare en bestemt mental ferdighet, nemlig vår evne til å se. Dessuten prøver den å løse bevissthetsproblemet ved å gi en forklaring på den subjektive opplevelsen av visuelle inntrykk. Til tross for at O'Regan og Noë vektlegger synssansen, antar de det samme for de andre sansene.

En rekke grunnleggende antakelser skiller denne teorien fra tidligere tilnærminger. For det første antar den at menneskesinnet formes av de spesifikke fysiologiske og anatomiske egenskapene til den ikke-nevralt kroppen, herunder innretningen på organene og lemmene som er involvert i syn og hørsel og aktiv håndtering av omgivelsene (Hurley, 2001, O'Regan & Noë, 2001). For det andre antar man at sinnet vårt må karakteriseres som aktivt. Det er ikke nok at vi beskriver hvilke funksjoner og strukturer som utgjør sinnet. Vi må også trekke inn måten vi bruker kroppen til å utforske og handle i verden. Hermed utfordres et utbredt syn om at sanseoppfatning i stor

grad kan forklares med informasjonsbehandling i hjernen mens kroppen forblir passiv.

Teorier om kroppsliggjøring hevder at sinnet ikke kan reduseres til hjernen, men at resten kroppen også spiller en viktig rolle i å forklare sinnet. Det betyr for eksempel at sinnet og bevisstheten også oppstår gjennom fysisk bevegelse og aktiv handling i de (sosiale) omgivelsene.

Grunnideen finner vi hos den amerikanske sinnsfilosofen Susan Hurley (1954–2007). Hun avviser den klassiske forestillingen om at sinnet bor i hjernen og behandler input, i form av opplevde sanseintrykk fra det ytre miljøet, og at kroppens rolle kun er å produsere output i form av atferd. Hun hevder at persepsjon og handling er nært forbundet og avhengige av hverandre (Hurley, 2001).